

УКРАЇНА

(19) UA (11) 75456 (13) C2

(51) МПК

A61K 35/78 (2006.01)

A61K 7/08 (2006.01)

A61K 7/46 (2006.01)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД

(54) ЕКСТРАКТ З РОСЛИНИ VIOLA TRICOLOR З ПЕДИКУЛІЦИДНОЮ ДІЄЮ

1

2

(21) 20040402953

(22) 21.04.2004

(24) 17.04.2006

(46) 17.04.2006, Бюл. № 4, 2006 р.

(72) Курганова Ірина Іванівна

(73) ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИ-
ТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ГІГІЄНИ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ, Курганова Ірина
Іванівна(56) Морфологія і систематика лікарських рослин:
Навч. посіб. / С.П. Романщак, З.В. Геркіял, В.А.
Гаврилюк. - К.: Урожай, 2000. - 360 с.

RU, A, 94024627, 1997.06.20.

EP 0613368 B1, 07.09.1994

RO 115847 B, 28.07.2000

(57) 1. Застосування етилового екстракту з трави
Viola tricolor як засобу, що виявляє педикуліцидну
дію.2. Застосування за п.1, яке відрізняється тим, що
для одержання вказаного засобу 3,0-7,0 г сухої
трави Viola tricolor екстрагують сумішшю 83,0-85,0
г 96% спирту етилового та 25,0-30,0 г води дисти-
льованої.

Винахід відноситься до медицини та стосується методів боротьби зі шкідливими для здоров'я людини комахами - головними вошиами і може бути використаний у комплексі заходів по контролю за педикульозом.

Відомо, що з метою профілактики та лікування педикульозу в народній медицині широко застосовують різноманітні форми засобів (відвари, настої, настойки, мазі), виготовлені з лікарських рослин.

Метою винаходу було одержання з лікарської рослини - трави Viola tricolor (фіалка триколірна) етанолового екстракту та дослідження протипедикульозної дії одержаного екстракту.

В якості прототипу винаходу взято єдиний засіб на основі лікарської рослини з протипедикульозною дією, дозволений Міністерством охорони здоров'я України до застосування в державі, - "Чемерична вода" (Aqua veratri). У вказаному засобі в якості рослинної сировини, використана Veratrum Lobelianum (чемериця Лобеля) [1]. Недоліком означеного засобу є наявність побічної дії при його застосуванні (нудота та блювота) та висока токсичність вказаного засобу при передозуванні (пригнічення серцевої діяльності аж до зупинки серця).

Відомо широке застосування в народній медицині рослини з родини фіалкових - Viola tricolor. Траву Viola tricolor використовують самостійно (внутрішньо або зовнішньо), а також у складі сбо-

рів для внутрішнього застосування. Настояї з трави Viola tricolor при внутрішньому прийомі мають антисептичні, протизапальні, бронхолітичні, відхаркувальні, діуретичні властивості, помірно виражена жовчогінна і спазмолітична дія. Дуже широко водні екстракти з трави Viola tricolor застосовують внутрішньо та зовнішньо при різноманітних захворюваннях шкіри (свербіж, кропив'янка, мляво грануючі рани, трофічні виразки, вугрі, фурункули та інш.), а при деяких ураженнях шкіри (гнійничкові висипи при імпетиго, герпетичні висипи, короста) застосовують сік зі свіжозібраної трави. Педикуліцидні властивості цієї рослини не описані [2].

Мета винаходу досягалась шляхом простого методу екстракції сухої трави Viola tricolor етаноловим спиртом в концентрації 70-75%. Для одержання екстракту була використана суха трава Viola tricolor, зібрана під час цвітіння (червень - вересень). Екстракцію проводили в скляному, герметично закритому посуді, який знаходився в темному місці без доступу світла при температурі +35°-+40° С протягом 14 діб.

Одержання екстракту пояснюється наведеним нижче прикладом №1.

Приклад №1 - Етаноловий екстракт з трави Viola tricolor

Суша трава Viola tricolor	3,0-7,0 г
Спирт етиловий 96%	83,0-85,0 г
Вода дистильована	25,0-30,0 г

(13) C2

(11) 75456

(19) UA

Після проведеної екстракції рідку фазу зливали через фільтрувальний папір, злегка видушуючи траву. Одержаний етаноловий екстракт був прозорим, з світлим зеленуватим кольором та специфічним легким трав'яним запахом.

Педикуліцидна дія одержаного екстракту з трави *Viola tricolor* була досліджена за звичайною методикою [2] при різному часі експозиції від 10 до

60 хвилин та визначена по питомій вазі (%) імаго вошей, які загинули протягом 24-48 годин спостереження після контакту з екстрактом.

Педикуліцидна дія держаного екстракту пояснюються наведеним нижче прикладом 2.

Приклад 2 - Педикуліцидна дія екстракту з трави *Viola tricolor* (експозиція 10-60 хвилин)

Час експозиції (хвилини)	Загибель імаго вошей (%)	
	24 години спостереження	48 годин спостереження
10	0	1,5
20	18,5	22,5
30	52,0	54,5
40	69,5	74,0
50	91,5	94,5
60	100,0	100,0
Контроль - вода	0	0
Контроль 70% Етанол	0	0

Як свідчать наведені дані, Педикуліцидна дія одержаного екстракту була найбільш виражена при експозиції 60 хвилин, коли загибель імаго вошей становила 100,0% .

При дослідженні збереження педикуліцидної дії екстракту з трави *Viola tricolor* було показано, що протягом 12 місяців зберігання його при кімна-

тній температурі вказана дія була стабільною та суттєво не змінилась ($t < 2$), що наведено в прикладі 3.

Приклад 3 - Порівняльна педикуліцидна дія екстракту з трави *Viola tricolor* при первинному та повторному дослідженні

Час експозиції (хвилини)	Загибель імаго вошей (%)			
	Первинне дослідження		Повторне дослідження	
	24 год.	48 год.	24 год.	48 год.
10	0,0	1,5	0,0	0,0
20	18,5	22,5	16,0	18,5
30	52,0	54,5	50,0	56,0
40	69,0	74,0	65,0	72,0
50	91,5	94,5	92,5	93,0
60	100,0	100,0	100,0	100,0

Принципово новим є те, що нами вперше відкрито стабільна педикуліцидна дія етанолового екстракту з трави *Viola tricolor*, що дозволяє в подальшому використовувати його в якості активного компоненту при виготовленні засобу з педикуліцидною дією.

Література:

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 04.12.00 №320 -Реєстраційне посвідчення № П/98/20/5, UA/0328/01/01.

2. Лікарські рослини: Енциклопедія-довідник / Під ред. академіка АН УРСР А.М. Гродзінського - Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії ім. М.П. Бажана. - 1990.- 544 с.

3. Курганова І.І., Климчук М.Д., Зарицький А.М. / Методичні вказівки з уніфікованих методів проведення біологічного контролю якості антипедикульозних засобів", затверджені заступником Міністра охорони здоров'я, головним державним санітарним лікарем України № 5.09.19-604 від 09.08.2000 р.